

Recommendation of the Committee of Ministers to member States on protecting the rights of migrant, refugee and asylum-seeking women and girls

Unofficial translation into Hungarian

Recommandation du Comité des Ministres aux États membres sur la protection des droits des femmes et des filles migrantes, réfugiées et demandeuses d'asile

Traduction non officielle en hongrois

ajánlása a tagállamoknak a migráns, menekült és menedékjogot kérő nők és lányok jogainak védelméről

---

Source - Council of Europe, original English and French versions

Text originated by, and used with the permission of, the Council of Europe. This unofficial translation is published by arrangement with the Council of Europe, but under the sole responsibility of the translator.

* * * * *

Source - Conseil de l'Europe, versions originales en anglais et français

Le texte original provient du Conseil de l'Europe et est utilisé avec l'accord de celui-ci. Cette traduction est réalisée avec l'autorisation du Conseil de l'Europe mais sous l'unique responsabilité du traducteur.

Tartalomjegyzék

CM/REC(2022)17. SZ. AJÁNLÁS	5
Preambulum	5
A CM/Rec(2022)17. sz. ajánlás függeléke	9
I. Hatály	9
II. Horizontális kérdések	10
III. Védelem és támogatás	14
IV. Érkezés	17
V. Tartózkodás és beilleszkedés	20
VI. Visszaküldés	27

A Miniszteri Bizottság CM/Rec(2022)17. sz.

---

ajánlása a tagállamoknak a migráns, menekült és menedékjogot kérő nők és lányok jogainak védelméről

(Elfogadta a Miniszteri Bizottság 2022. május 20-án, a Miniszteri Bizottság 132. ülésén)

Preambulum

A Miniszteri Bizottság az Európa Tanács Alapszabályának (ETS 1. szám) 15.b. cikkével összhangban,

figyelemmel arra, hogy az Európa Tanács célja a tagállamai közötti szorosabb egység megteremtése többek között azáltal, hogy az emberi jogok terén előmozdítja a közös szabványok megalkotását és fellépéseket dolgoz ki;

emlékeztetve arra, hogy a nemek közötti egyenlőség kulcsfontosságú az emberi jogok védelme, a demokrácia működése és a felelősségteljes kormányzás, a jogállamiság tiszteletben tartása, valamint a fenntartható fejlődésnek és mindenki jólétének előmozdítása szempontjából;

figyelemmel az Európa Tanács 2018–2023 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégiájára és arra, hogy annak célja a migráns, menekült és menedékjogot kérő nők és lányok jogainak védelme;

az Európa Tanács Európa területén a migrációval és menekültüggyel összefüggésben kiszolgáltatott személyek védelmére vonatkozó akciótervének (2021-2025), különösen pedig ezen akcióterv a kiszolgáltatottság menekültügyi és migrációs eljárás keretében történő azonosítására és kezelésére irányuló céljának megfelelően eljárva;

szem előtt tartva az államok olyan kötelezettségeit és vállalásait, amelyek

megfelelnek az Európa Tanács releváns egyezményeinek, például

- az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezménynek (ETS 5. szám, 1950) és jegyzőkönyveinek az Emberi Jogok Európai Bírósága releváns ítélkezési gyakorlatának tükrében;
- az Európai Szociális Chartának (ETS 35. szám, 1961; átdolgozva 1996-ban, ETS 163. szám);
- a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzéséről szóló európai egyezménynek (ETS 126. szám, 1987);
- az Európa Tanácsnak az emberkereskedelem elleni fellépésről szóló egyezményének (CETS 197. szám, 2005);
- az Európa Tanácsnak a gyermekek szexuális kizsákmányolással és szexuális visszaéléssel szembeni védelméről szóló egyezményének (CETS 201. szám, 2007);
- az Európa Tanácsnak a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló egyezményének (a továbbiakban: Isztambuli Egyezmény, CETS 210. szám, 2011), valamint
- az Európa Tanács szervkereskedelem elleni egyezményének (CETS 216. szám, 2015);

emlékeztetve a Miniszteri Bizottságnak az Európa Tanács tagállamaihoz intézett alábbi ajánlásaira:

- a nők erőszakkal szembeni védelméről szóló Rec(2002)5. sz. ajánlás;
- a nők és férfiak konfliktusmegelőzésben és -megoldásban, valamint a béketeremtésben betöltött szerepéről szóló CM/Rec(2010)10. sz. ajánlás;
- a külföldi fogvatartottokról szóló CM/Rec(2012)12. sz. ajánlás;
- a kultúráközi integrációról szóló CM/Rec(2015)1. sz. ajánlás;
- a szexizmus megelőzéséről és leküzdéséről szóló CM/Rec(2019)1. sz. ajánlás;
- a fiatal menekültek felnőtté válásban történő támogatásáról szóló CM/Rec(2019)4. sz. ajánlás, valamint
- a migráció keretében a kísérelő nélküli vagy szüleiktől elválasztott gyermekek hatékony gyámságáról szóló CM/Rec(2019)11. sz. ajánlás;

emlékeztetve az Európa Tanács keretében működő Parlament Közgyűlésének, Helyi és Regionális Hatóságok Kongresszusának és Nemzetközi Nem Kormányzati Szervek Konferenciájának releváns határozataira és ajánlásaira;

emlékeztetve:

- az Egyesült Nemzeteknek az 1967. évi jegyzőkönyvvel módosított, a menekültek jogállásáról szóló egyezményére (1951);
- a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek a háztartási alkalmazottakról szóló 189. sz. egyezményére (2011);
- az Egyesült Nemzeteknek a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló egyezményére (1979; a továbbiakban: CEDAW) és annak fakultatív jegyzőkönyvére (1999), valamint – különösen az ezen ajánláshoz kifejezetten kapcsolódó – releváns CEDAW általános ajánlásokra;
- az Egyesült Nemzeteknek a gyermekek jogairól szóló egyezményére (1989) és annak fakultatív jegyzőkönyveire (2000, 2011);
- az Egyesült Nemzeteknek a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezményére (2006);
- az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló 1325. sz. határozatára (2000);
- az Egyesült Nemzetek menekültekről szóló globális megállapodásának (2018) és az egyesült Nemzetek biztonságos, rendezett és szabályos migrációról szóló globális megállapodásának (2018) a releváns rendelkezéseire, valamint
- az Egyesült Nemzetek keretében készült, migrációhoz kapcsolódó más releváns dokumentumokra;

tekintettel az az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosságának „az 1951. évi egyezmény 1. cikke A. részének (2) bekezdése és/vagy az egyezmény menekültek jogállásáról szóló 1967. évi jegyzőkönyve értelmében vett nemi alapú üldöztetésről szóló, 2002. május 7-i 1. sz. nemzetközi védelmi iránymutatására;

szem előtt tartva az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje – különösen az 5. fenntartható fejlesztési cél („A nemek közötti egyenlőség megvalósítása és valamennyi nő és lány jogainak érvényesítése”), a 10. fenntartható fejlesztési cél („Az egyenlőtlenségek csökkentése az országokon belül és az országok között”) és „többek között a tervezett és gondosan irányított migrációs politikák révén elősegíthető az emberek biztonságos, rendezett, legális és felelős migrációja és mobilitása” megnevezést viselő 10.7. célkitűzése, valamint a 16. fenntartható fejlesztési cél („Békés és befogadó társadalmak ösztönzése a fenntartható fejlődés céljait követve, az igazságszolgáltatáshoz való általános jog biztosítása, valamint hatékony, elszámoltatható és inkluzív intézmények létrehozása valamennyi szinten”) – átfogó alkalmazásának és hatásának fontosságát;

ismételten megerősítve, hogy valamennyi emberi jog és alapvető szabadság egyetemes, oszthatatlan, egymástól kölcsönösen függő és egymással összefüggő, és biztosítani kell, hogy a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok azokat teljeskörűen és bármilyen alapon történő hátrányos megkülönböztetés nélkül élvezhessék;

elismerve, hogy a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok pozitívan járulhatnak hozzá az európai társadalmakhoz és közösségekhez;

figyelemmel a migrációs minták mélyreható változásaira és az ezekből adódóan a tagállamokat érintő kihívásokra;

megállapítva különösen a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok helyzetének alakulását, azt, hogy számuk rekordszintet ért el a 2010-es években, valamint hogy a nemek közötti egyenlőséggel, migrációval és menekültüggyel kapcsolatos elképzelések, szakpolitikák és jogi eszközök minden szinten jelentősen fejlődtek;

megállapítva, hogy a migrációs tapasztalatok eltérőek a nők és a férfiak esetében, és felismerve, hogy bár a meglévő nemzetközi emberi jogi normák az államok joghatósága alá tartozó valamennyi személyre vonatkoznak, további erőfeszítéseket kell tenni a migráns, menekült és menedékkérő nőkre és lányokra vonatkozó meglévő jogszabályok és szakpolitikák nem megfelelő végrehajtásából, nyomon követéséből és az azokról való nem megfelelő tájékoztatásból eredően a megelőzés és védelem terén fennálló hiányosságok felmérésére;

kiemelve, hogy a nők és a lányok kifejezetten a női mivoltuk miatt ellenük irányuló vagy őket aránytalanul hátrányosan érintő folyamatos erőszaknak vannak kitéve, és hogy az ilyen erőszak ebben az értelemben nemi alapú; komoly aggodalommal ismerve fel, hogy a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok származási országukban, utazásuk során, valamint a tranzit- és/vagy célországokban különösen ki vannak téve az erőszaknak, emberkereskedelemnek, kizsákmányolásnak és visszaélésnek; és megjegyezve, hogy ez súlyosan sértheti az emberi jogait, különösen mivel nehézségekkel és strukturális akadályokkal szembesülnek az említett erőszak, emberkereskedelem, kizsákmányolás és visszaélések különböző formáinak leküzdése során;

aggodalommal állapítva meg, hogy a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok származási országukban, utazásuk során és/vagy célországukban a megkülönböztetés és üldöztetés többszörös és egymást keresztező formáival szembesülhetnek, és hangsúlyozva az olyan inkluzív és interszekcionális megközelítés szükségességét, amely figyelembe veszi a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok eltérő helyzetét és egyéni jellemzőit;

tudatában azoknak a többszörös és egymást keresztező akadályoknak, amelyekkel a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok szembesülnek a szerepvállalás, valamint a jogokhoz való hozzáférés és a jogok gyakorlása terén;

emlékeztetve a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok a befogadó ország gazdasági, társadalmi, civil, politikai és kulturális életébe való beilleszkedésének és abban való részvételének fontosságára,

1. Ezen ajánlás szövegével felváltja a tagállamoknak a migráns nőkről szóló Rec(79)10. sz. ajánlást;
2. Ajánlja a tagállamok kormányainak, hogy
  - i. tegyenek meg minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy előmozdítsák és alkalmazzák az ezen ajánlásban és függelékében meghatározott elveket, amelyek célja annak biztosítása, hogy a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok ténylegesen hozzáférhessenek jogaikhoz és gyakorolhassák azokat;
  - ii. gondoskodjanak ezen ajánlásnak az adott ország hivatalos nyelvére történő lefordításáról, és (elérhető formátumokban) az érintett hatóságok és érdekelt felek körében széles körben történő terjesztéséről, az érintett hatóságok és érdekelt felek pedig tegyenek intézkedéseket annak végrehajtására;
  - iii. az Európa Tanács illetékes irányítóbizottság(ai)nak és szerveinek keretében rendszeresen vizsgálják meg a meg tett intézkedéseket és az e téren elért előrehaladást.

A CM/Rec(2022)17. sz. ajánlás függeléke

I. Hatály

1. Az ajánlás a migráns, menekült és menedékjogot kérő nőkre és lányokra terjed ki.
2. Ezen ajánlásban a Miniszteri Bizottság elismeri, hogy a „migráns” kifejezés nem rendelkezik nemzetközileg elfogadott meghatározással.
3. Ezen ajánlás alkalmazásában a „menekült” kifejezés az 1967. évi jegyzőkönyvvel módosított, a menekültek jogállásáról szóló 1951. évi genfi egyezmény (a továbbiakban: az 1951. évi egyezmény) értelmében menekültnek elismert személyeket, illetve a jelenleg a nemzetközi vagy európai humanitárius, kiegészítő

vagy ideiglenes védelem bármely alternatív formájában részesülő személyeket foglalja magában. A „menedékkérő nők és lányok” kifejezés ilyen védelmet kérő nőket és lányokat foglalja magában.

II. Horizontális kérdések

4. A tagállamoknak az e függelékben javasolt valamennyi intézkedés végrehajtása során figyelembe kell venniük az alábbiakban említett horizontális kérdéseket.

A hátrányos megkülönböztetés tilalma, az egymást keresztező kérdések és a sztereotípiák felszámolása

5. A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok semmilyen alapon ne szenvedjenek hátrányos megkülönböztetést.

6. A tagállamoknak interszekcionális megközelítést kell alkalmazniuk az e függelékben említett valamennyi intézkedés során, különös tekintettel a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok eltérő helyzetére és egyéni jellemzőire.

7. A Miniszteri Bizottság olyan intézkedések meghozatalára bátorítja a tagállamokat, amelyekkel fokozzák az okmányokkal nem rendelkező migráns nők és lányok azon képességét, hogy hozzáférhessenek az alapvető jogaikhoz, és a kiutasítástól való félelem nélkül jelentsék a bűncselekmény elkövetését abban az esetben, ha nők elleni erőszak vagy emberkereskedelem áldozataivá válnak.

8. A tagállamoknak a migráns származási országában és a fogadó országban, valamint közösségekben:

- 8.1. különleges figyelmet kell fordítaniuk azokra az intézkedésekre, amelyek célja a sztereotípiák minden olyan formájának felszámolása, amelyek hátrányosan érintik a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok jogait;
- 8.2. a párbeszéd előmozdítása érdekében figyelemfelkeltő és oktatási célú intézkedéseket kell megvalósítaniuk a nemek közötti egyenlőség és az emberi jogok terén.

Lányok

9. A tagállamoknak a migráns, menekült és menedékkérő lányok vonatkozásában olyan, gyermekjogi alapú megközelítést kell alkalmazniuk, amely figyelembe veszi a lányok életkorát, sajátos kiszolgáltatott helyzetét és szükségleteit.

10. A gyermekvédelmi intézkedéseket a migrációs státuszon alapuló hátrányos megkülönböztetés nélkül kell megvalósítani.

11. A tagállamoknak – annak érdekében, hogy:
  - 11.1. a nemzetközi szabványokkal összhangban megerősítsék az azonosítási eljárásokat, ezen belül adott esetben az életkor felmérését;
  - 11.2. minden egyes lány sajátos helyzetének figyelembevételével biztosítsák a gyermek mindenek felett álló érdekének teljes körű tiszteletben tartását, függetlenül attól, hogy az adott lány láthatóan kísérő nélküli, más családdal utazik vagy házas-e;
  - 11.3. a befogadási rendszerek megfeleljenek a kísérő nélküli és a szüleiktől elválasztott lányok nemének és életkorának, valamint megfelelő és biztonságos alternatív gondozást foglaljanak magukban – az egyes nemzeti hatóságok hatáskörével és felhatalmazásával összhangban érvényesíteniük kell a nemi megfontolásokat a kísérő nélküli és a szüleiktől elválasztott gyermekekkel kapcsolatos szakpolitikákban, iránymutatásokban és kapacitásépítés során.
12. A kísérő nélküli és a szüleiktől elválasztott gyermekeknek azonnal független és megfelelően képzett gyámat kell kirendelni.
13. A tagállamoknak erőfeszítéseket kell tenniük annak biztosítására, hogy a migráns, menekült és menedékkérő lányok – 18 éves koruk betöltését követően a felnőttkorba való átmenetük támogatása céljából – folyamatosan hozzáférjenek az alapvető szolgáltatásokhoz.

Tájékoztatás, szerepvállalás, figyelemfelkeltés és az emberi jogok előmozdítása

14. A migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok szerepvállalása és jogaikhoz való hozzáférésük lehetővé tétele érdekében az általuk értett nyelven releváns és hozzáférhető tájékoztatást és tanácsot kell számukra biztosítani legalább az alábbiakkal kapcsolatban:
  - 14.1. az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezményben és más releváns jogi eszközben meghatározott alapvető emberi jogaikkal, köztük a nőket és lányokat az idegenrendészeti őrizet szolgáló és befogadó létesítményekben való tartózkodása során megillető alapvető emberi jogaikkal kapcsolatban;
  - 14.2. az állami hatóságok vagy az állam nevében eljáró magánszemélyek általi erőszak vagy más jogsértés elkövetése esetén alkalmazandó mindennemű jelentéstételi és panasztételi mechanizmussal, többek között a polgári jogi jogorvoslathoz, kártérítéshez és jogi segítségnyújtáshoz való joggal kapcsolatban;
  - 14.3. a fogadó országban a nők elleni erőszak minden formája, többek között

az emberkereskedelem elleni védelmet és támogatást célzó mindennemű szolgálattal kapcsolatban;

- 14.4. a fogadó országban rendelkezésre álló és elérhető minden közszolgáltatással, jelesen az egészségügyi ellátással – azon belül a mentális egészséggel, a szexuális és reprodukzív egészséggel és jogokkal,¹ az életkornak megfelelő és átfogó szexuális oktatással, pszichoszociális támogatással, neveléssel, nyelvi és digitális technológiai képzéssel, szakképzéssel, beilleszkedési programokkal, lakhatással és foglalkoztatással kapcsolatban.

15. A Miniszteri Bizottság arra bátorítja a tagállamokat, hogy a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok szükségletei és egyéni jellemzői alapján biztosítsanak forrásokat és eszközöket e személyek szerepvállalásához és támogatásához.

16. A Miniszteri Bizottság arra bátorítja a tagállamokat, hogy segítsék elő a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok hozzáférését a digitális szolgáltatásokhoz és csatlakozásokhoz, beleértve az internetet is, különösen akkor, ha a szolgáltatások és információk kizárólag vagy nagyrészt digitális formátumban állnak rendelkezésre.

Igazságszolgáltatáshoz való jog

17. A migráns, menekült és menedékkérő nőknek és lányoknak hozzáférést kell biztosítani a nemzeti és nemzetközi polgári, közigazgatási és büntetőjogi jogorvoslatokhoz, hogy a releváns nemzeti és nemzetközi előírásoknak és jogi eszközöknek megfelelően hatékonyan gyakorolhassák jogaikat és/vagy intézkedhessenek e jogok megsértése esetén.

18. A nők elleni erőszak és emberkereskedelem bármely formája áldozatainak minősülő migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok támogatása érdekében a belső jogban előírt feltételek mellett biztosítani kell a jogi tanácsadáshoz és az ingyenes jogsegélyhez való hozzáférést adott esetben büntetőjogi, közigazgatási és polgári eljárás keretében, beleértve kártérítési igényeknek az elkövetőkkel szembeni érvényesítését és a jogorvoslatot is.

19. A tolmácsoknak, köztük a jelnyelvi tolmácsoknak, a jogászoknak és az interkulturális közvetítőknek – akik mind szakemberek és lehetőség szerint nők –

1. ¹ „Szexuális és reprodukzív egészség és jogok (SRHR)” a Pekingi Cselekvési Platform és a nemzetközi népesedési és fejlesztési konferencia (ICPD) cselekvési programja, valamint az azok felülvizsgálatával foglalkozó konferenciák eredményei kontextusában. Ez a 68. pontra is vonatkozik.

rendelkezésre kell állniuk, hogy a belső jog által előírt feltételek esetén segítsenek a védelmet kérő migráns, menekült és menedékkérő nőknek és lányoknak az eljárást megindító irat benyújtásakor, a jogi eljárás és a jóvátétel kérése során, valamint a menedékjog megadására irányuló eljárásokban.

20. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok kérelmezőként, ellenérdekű félként vagy tanúként a polgári, közigazgatási vagy büntetőeljárás során az állampolgárokkal egyező feltételek mellett részesüljenek támogatásban.

21. A migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok egyéni helyzetének és szükségleteinek meghatározásakor a polgári, közigazgatási és büntetőeljárásokban interszekcionális és a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő megközelítést kell alkalmazni, különösen akkor, ha a döntések kihatnak e személyek jogállására.

Mesterséges intelligencia, automatizált döntéshozatal és adatvédelem

22. A tagállamoknak a mesterséges intelligencia és az automatizált döntéshozatali rendszerek migráció terén történő bevezetése előtt – a nemek közötti egyenlőség szempontját figyelembe vevő – emberi jogi hatásvizsgálatot kell végezniük.

23. A mesterséges intelligencia és az automatizált döntéshozatali rendszerek köz- vagy magánszféra, illetve szolgáltatók és vállalkozók általi tervezésének, fejlesztésének és alkalmazásának hátrányos megkülönböztetéstől mentesnek kell lennie, meg kell felelnie az adatvédelmi elveknek, átláthatónak kell lennie és világos irányítási mechanizmusokkal kell rendelkeznie az alábbiak terén:

- 23.1. határ- és idegenrendészeti ellenőrzéssel kapcsolatos döntéshozatal, beleértve a belépéssel vagy visszaküldéssel kapcsolatos döntéseket;
- 23.2. migrációkezelés, beleértve a biometrikus adatok felhasználását is;
- 23.3. a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok rendészeti felügyelete és biztonsága;
- 23.4. szolgáltatásnyújtás migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok részére.

24. A migráns, menekült és menedékkérő nők érintett civil társadalmi szervezeteit be kell vonni az őket érintő új technológiák fejlesztéséről és bevezetéséről szóló vitákba.

25. Az illetékes hatóságok – az adatvédelemmel kapcsolatban, és szem előtt tartva a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok kiszolgáltatott helyzetét –:

- 25.1. a belső joggal és a hatályos nemzetközi kötelezettségekkel összhangban kötelesek biztosítani a személyes adatok titkosságát,

biztonságát és általában véve védelmét;

- 25.2. semmilyen ilyen adatot nem továbbítanak a származási országba érvényes jogalap nélkül, és anélkül, hogy az érintettnek az általuk értett nyelven megmagyaráznák, mely adatokat, milyen célból és milyen feltételekkel továbbítanak, ennek keretében pedig lehetőséget kell biztosítani az érintett személy számára a jogainak, különösen a hozzáféréshez, a kifogásoláshoz, a jogorvoslathoz való jogának vagy a felügyeleti hatósághoz fordulás jogának gyakorlására, hacsak jogszabály ez alól kivételt nem tesz.

Együttműködés a civil társadalommal

26. A tagállamoknak együtt kell működniük a migráns és menekült nők szervezeteivel, nőjogi szervezetekkel és más olyan civil társadalmi szervezetekkel, amelyek támogatják a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok egyetemes emberi jogait, valamint megvédik őket és biztosítják szerepvállalásukat, és támogatniuk kell az ilyen szervezeteket.

27. A migrációs, menekültügyi és integrációs politikák kidolgozásakor egyeztetni kell a migráns és menekült nők szervezeteivel, beleértve adott esetben a roma és vándorló nők² szervezeteit is.

Adatgyűjtés, kutatás és nyomon követés

28. A tagállamoknak támogatniuk kell a legalább életkor és nem szerint bontott adatok gyűjtését a migrációval, a menekültekkel és a menekültüggyel kapcsolatos kérdésekre, különösen a nők elleni erőszak áldozataira, ezen belül az emberkereskedelem áldozataira vonatkozóan, és biztosítaniuk kell az hatályos adatvédelmi előírásoknak való megfelelést.

29. A migrációs, integrációs és menekültügyi politikák – nemek közötti egyenlőség, különösen a nők és lányok alapvető jogai megsértésének megakadályozása szempontjából történő – kutatását, nyomon követését és értékelését, minden szinten

2. ² Az Európa Tanács „romák és vándorok” kifejezést használja, hogy az Európa Tanács e területen végzett munkája által érintett sokféle csoportot foglalja magában: egyrészt a) romákat, szintiket/mánusokat, calé, kaale, romanichal, boyash/rudari csoportokat; b) balkáni egyiptomiakat (egyiptomiakat és askáliakat); c) a keleti csoportok (dom, lom és abdal csoportokat); másrészt a vándorlókhoz, jénisekhez hasonló csoportokat és a „Gens du voyage” adminisztratív elnevezéssel megjelölt lakosságot, valamint a magukat cigánynak valló személyeket. Ez egy magyarázó lábjegyzet, amely nem tartalmazza a romák és/vagy vándorok fogalmának meghatározását.

támogatni kell, és ahhoz megfelelő forrásokat kell biztosítani.

30. A gyűjtött adatokat, valamint az említett kutatások és értékelések eredményét ezeken a területeken minden szinten fel kell használni a közpolitikák továbbfejlesztésére és kiigazítására.

III. Védelem és támogatás

31. A tagállamoknak meg kell védeniük a migráns, menekült és menedékkérő nőket és lányokat a nők elleni erőszak minden formájától, beleértve az emberkereskedelmet is.

32. Intézkedéseket kell tenni a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok gyűlöletbeszéddel és szexizmussal szembeni védelme érdekében.

33. A tagállamoknak konkrét intézkedéseket kell kidolgozniuk a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok szexuális kizsákmányolása elleni küzdelemre, ezen belül az ilyen kizsákmányolás iránti kereslet elleni küzdelemre is; ezek védelmi, büntető, megelőző és nevelési jellegű intézkedéseket foglalnak magukban. A tagállamoknak a nyomon követés és a tudatosság növelését célzó intézkedéseket is végre kell hajtaniuk, hogy lehetővé tegyék az áldozatok azonosítását, valamint a megfelelő támogatást és helyreállítást.

34. A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a kultúra, a szokások, a vallás, a hagyomány vagy az úgynevezett „becsület” ne igazoljon a nők és lányok elleni kizsákmányolást vagy erőszakos cselekményeket.

35. A tagállamoknak biztosítaniuk kell a migráns, menekült és menedékkérő – akár gyermekes, akár gyermek nélküli – nőknek és lányoknak a nők elleni erőszak – többek között emberkereskedelem – áldozatainak szánt menedékhelyekhez való hatékony hozzáférését, függetlenül azok jogállásától.

36. Általános és speciális támogató szolgáltatásokat kell nyújtani a nők elleni erőszak és az emberkereskedelem áldozatai, beleértve azok számára is, akiket tranzit- és befogadó létesítményekben, valamint szálláshelyeken helyeznek el. Ez magában foglalja legalább a rövid- és hosszútávú pszichológiai támogatást és egészségügyi ellátást, többek között a mentális egészségügyi ellátást, a traumaellátást, a szexuális és reprodukzív egészségügyi ellátást, az azonnali orvosi támogatást és a törvényszéki orvosi bizonyítékok gyűjtését nemi erőszak és szexuális zaklatás esetén, valamint a tanácsadást.

37. A tagállamoknak a belső joggal összhangban lehetővé kell tenniük a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok számára, hogy hozzáférjenek a

rendelkezésre álló kompenzációs rendszerekhez, intézkedésekhez vagy egyéb olyan programokhoz, amelyek célja a nők elleni erőszak – többek között az emberkereskedelem – áldozatainak integrációja vagy reintegrációja.

38. A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a migráns, menekült és menedékkérő nőkkel és lányokkal szemben emberkereskedelem áldozataként való kizsákmányolásuk következtében ne szabjanak ki szankciót, beleértve a jogszerű migráns vagy menekült jogállás elvesztését.

39. A migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok védelmével és támogatásával kapcsolatos kérdésekben olyan, több szervezetet átfogó, áldozatközpontú megközelítést kell elfogadni, amely megakadályozza a másodlagos viktimizációt, és célja a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok – ezen belül a migráns és menekült nők szervezetei – szerepvállalásának biztosítása.

40. Megfelelően finanszírozni kell a nők elleni erőszakkal, az emberkereskedelemmel, a nemek közötti egyenlőséggel és az interkulturális kérdésekkel kapcsolatos képzést és tudatosítást, és azt az összes érintett hatóság és azok alkalmazottai számára biztosítani kell annak érdekében, hogy:

40.1. az áldozatokat gyorsan azonosítsák, lehetőség szerint a megfelelő támogató szervezetekkel együttműködve, kockázatértékeléseket végezzenek, tájékoztassák az áldozatokat a jogaikról, az illetékes hatóságokhoz irányítsák őket, valamint védelmet, kezelést és gondozást biztosítsanak az áldozattá vált migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok számára az erőszak bármely formája, többek között az emberkereskedelem esetében is;

40.2. tisztában legyenek azokkal a nehézségekkel, amelyekkel a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok szembesülhetnek a nők elleni erőszakos incidensek és emberkereskedelem feltárása során, bizonytalan jogállásuk, minőségi tolmácsszolgáltatások elérhetetlensége, jogaik ismeretének hiánya, valamint az erőszakkal kapcsolatos tapasztalataik migrációs/menekültügyi határozatok szempontjából való relevanciája ismeretének hiánya, a társadalmi megbélyegzettség, a szegénység és a támogatásuk hiánya miatt.

41. Könnyen hozzáférhető mechanizmusokat kell bevezetni minden érintett állami és magánintézményben, hogy az alkalmazottak jelenthessék és az alkalmazottak részére jelenthessék a nők elleni erőszakos incidenseket, beleértve az emberkereskedelmet is. A tagállamoknak a bejelentés megkönnyítése érdekében hozzáférést kell biztosítaniuk életkor és nem szerinti telefonos segélyvonalakhoz, más illetékes hatóságokhoz való bejelentési eljárásokhoz, valamint az orvosi és

pszichológiai kezelésekhez.

42. Egyéni kockázátértékelést és kockázatkezelést kell végezni a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok elleni erőszakkal kapcsolatban, kifejezetten figyelembe véve azt, hogy különösen a bizonytalan jogállásuk miatt fokozottan kiszolgáltatottak lehetnek.

Rendkívüli helyzet és válságkezelés

43. A tagállamoknak a közegészségügyi, humanitárius és éghajlatváltozással összefüggő válsághelyzetekben figyelembe kell venniük a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok esetében a nemi alapú erőszak – többek között az emberkereskedelem – a szegénység és a hajléktalanság megnövekedett kockázatát, ezért:

- 43.1. szem előtt kell tartaniuk a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok helyzetét és szükségleteit a válságkezelési és helyreállítási intézkedések során, beleértve a jogok, különösen az egészséghez, menedékhez, élelmiszerbiztonsághoz, vízhez, gazdasági szerepvállaláshoz és az igazságszolgáltatáshoz, valamint az erőszak áldozatává vált nők számára nyújtott speciális támogató szolgáltatásokhoz való jog védelmét, az említett szolgáltatások alapvető szolgáltatásnak minősítésével és folyamatos rendelkezésre állásuk biztosításával;
- 43.2. gondoskodniuk kell arról, hogy a válság és az azt követő rendkívüli helyzet idején hozott intézkedések megfeleljenek a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok emberi jogaival kapcsolatos nemzetközi kötelezettségeiknek;
- 43.3. ilyen helyzetekben egyeztetni kell a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok releváns civil társadalmi szervezeteivel.

IV. Érkezés

Érkezési előtti tájékoztatás

44. A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az idegenrendészeti eljárások során figyelembe vegyék a nők és lányok sajátos helyzetét, jellemzőit, szükségleteit és kiszolgáltatottságát, valamint az életkort és a nemet.

45. A tagállamoknak hozzáférhető információkat kell biztosítaniuk a területükre történő legális beutazás és ott tartózkodás feltételeit illetően.

Tranzit- és befogadólétesítmények

46. Az illetékes hatóságoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a tranzit, a befogadás, a szállás és a szűrés kor- és nemfüggő legyen. A szűrési folyamatnak különösen a nők elleni erőszak – többek között az emberkereskedelem – áldozatainak mielőbbi azonosítását kell elősegítenie, és biztosítani kell a nők védelmével kapcsolatos kérelmek gyors és hatékony feldolgozását. Ezt biztonságosan, bizalmas módon és az áldozat központba helyezésével kell megtenni. E függelék 36. bekezdésében foglaltak szerint támogatási szolgáltatásokat kell nyújtani a nők elleni erőszak, többek között az emberkereskedelem áldozatainak.

47. A befogadólétesítményeket és szálláshelyeket olyan terekben kell elhelyezni, ahol a nők és a lányok biztonságban vannak, és hozzáférhetnek az egészséggel, többek között a szexuális és reprodukzív egészséggel kapcsolatos releváns szolgáltatásokhoz és információkhoz, szociális és jogi segítségnyújtáshoz, az oktatáshoz és az alapvető boltokhoz.

48. A nők elleni erőszak összes formája – többek között az emberkereskedelem – áldozatainak sajátos szükségleteit és biztonsági aggályait, valamint minden egyéb, például terhességgel, fogyatékkal vagy különleges egészségügyi szükséglettel kapcsolatos különleges szükségletet figyelembe kell venni az elszállásolásra és szolgáltatásokhoz való hozzáférésre vonatkozó döntéshozatal során. A nők elleni erőszak, többek között az emberkereskedelem áldozatait speciális létesítményekben kell elhelyezni.

49. Ezekben az intézményekben biztosítani kell az emberi jogok, a nemek közötti egyenlőség és a nők elleni erőszak terén képzett személyzet – lehetőleg nők –, beleértve adott esetben ügyvédek, szociális munkások, interkulturális közvetítők, tolmácsok, rendőrök és őrk jelenlétét.

50. A tranzitban lévő nők és lányok részére megfelelő és biztonságos életteret kell biztosítani. Elkülönített, biztonságos háló- és egészségügyi helyiségeket, valamint egyéb biztonságos tereket kell biztosítani az egyedülálló, gyermekes vagy gyermek nélküli nők számára (18 éves korig). Ezenfelül díjmentesen és rendszeresen biztosítani kell a természetes és mesterséges fényhez való hozzáférést, a megfelelő szellőzést és fűtést, tiszta ágyat és ágyneműt, tiszta, jól megvilágított zuhanyzóhoz és WC-hez való hozzáférést, valamint az alapvető egészségügyi készlet/higiéniái termékek ingyenes elérhetőségét. Szükség szerint gondoskodni kell a csecsemők alapvető táplálékáról és ruházatáról.

51. A tranzit- és befogadólétesítményeken tartózkodó nőknek és lányoknak hozzáférést kell biztosítani az erőszakkal vagy a jogok egyéb megsértésével

kapcsolatos panasztételi/bejelentési rendszerhez, amelyen keresztül a panaszokat kivizsgálják, és adott esetben a rendőrséghez továbbítják, valamint jogi segítséget nyújtanak. Meg kell könnyíteni a nők és lányok nem kormányzati szervezetekhez, különösen áldozatsegítő egyesületekhez való irányítását is.

52. A tagállamoknak az e függelékben meghatározott védelmi előírások betartása érdekében gondoskodniuk kell arról, hogy a tranzit- és befogadólétesítmények, valamint a szálláshelyek és azokhoz kapcsolódó szolgáltatások rendszeres független nyomon követés tárgyát képezzék, többek között abban az esetben is, ha az ilyen szolgáltatásokat magánvállalkozók nyújtják.

53. A tagállamoknak – arra az esetre, ha a migráns, menekült vagy menedékkérő nőket és lányokat a tranzit- és befogadólétesítményekben, illetve a szálláshelyeken megfosztják a szabadságuktól – az e függelék fogva tartásra vonatkozó bekezdéseiben foglalt rendelkezéseknek való megfelelést is biztosítaniuk kell.

Menedékjog

54. A tagállamoknak az életkort és a nemet figyelembe vevő menekültügyi előírásokat, gyakorlatokat és eljárásokat kell elfogadniuk és alkalmazniuk.

55. Biztosítani kell, hogy a nők és a lányok a tagállamok határain és területén kijelölt helyeken hozzáférjenek a menedékjoggal és védelemmel kapcsolatos információkhoz és eljárásokhoz.

56. Biztosítani kell annak lehetőségét, hogy a nők és a lányok házas társuktól, a belső jog által elismert élettársuktól vagy rokonaiktól függetlenül nyújthassanak be menedékjog iránti kérelmet, és e jogukról tájékoztatni kell őket.

57. A tagállamoknak biztosítaniuk kell az 1951. évi egyezmény nemi szempontokat figyelembe vevő értelmezését, különösen a menedékjog indokaira és a nemi alapú erőszak elismerésére – többek között a nő- és lánykereskedelemre mint az üldözés 1951. évi egyezmény 1. cikke A. részének (2) bekezdése szerinti lehetséges formájára – vonatkozóan.

58. A tagállamoknak erőfeszítéseket kell tenniük átfogó, a nemi szempontokat figyelembe vevő iránymutatások kidolgozására a menekültügyi eljárás minden szakaszára, többek között a befogadási és támogatási szolgáltatásokra, a szűrésre, a „biztonságos” országok gyorsított vagy felfüggesztő hatályú eljárás céljából történő meghatározására, a fogva tartásra, a jogállás meghatározására, az elbírálásra és a visszaküldésre vonatkozóan, valamint arra, hogy az az érintett személyzet minden tagját kioktassa az ilyen iránymutatások tartalmáról.

59. Női menekültügyi tisztviselőknek és tolmácsoknak kell rendelkezésre állniuk a női menedékkérők számára, akiket tájékoztatni kell arról, ha ez a lehetőség fennáll.

60. Kérésre lehetővé kell tenni az azonos családból származó nők és férfiak külön, gyermekek távollétében történő meghallgatását. A nőket tájékoztatni kell erről a lehetőségről, és biztosítani kell a titoktartást. Ugyanezt az elvet kell alkalmazni a kiskorú házas lányokra is.

61. A menedékjog iránti kérelmek feldolgozása és elbírálása során figyelembe kell venni:

61.1. a kérelmező egyéni körülményeit és az egyéni kockázatértékelést;

61.2. a származási országra vonatkozó releváns információkat, többek között a nemek közötti egyenlőséggel és a nők jogaival kapcsolatos információkat. Ezek az információk magukban foglalhatják az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, a jogi keretet és annak végrehajtását, a rendelkezésre álló társadalmi, gazdasági és egyéb támogatást, valamint a többszörös és egymást keresztező hátrányos megkülönböztetés és/vagy patriarchális attitűdök bármely formáját, amellyel a nők és a lányok valószínűsíthetően találkozhatnak.

62. Ha egy nőtől vagy lánytól megtagadják a menekült jogállást, a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az adott nőnek vagy lánynak ténylegesen lehetősége legyen kiegészítő vagy másodlagos védelmet igényelni.

Határokon átnyúló intézkedések

63. A Miniszteri Bizottság arra bátorítja a tagállamokat, hogy vegyenek részt áttelepítési programokban, biztosítsanak kiegészítő beutazási lehetőségeket, és mozdítsák elő a nők és lányok biztonságos átutazásának jogszerű módjait.

64. A Miniszteri Bizottság arra bátorítja a tagállamokat, hogy finanszírozzanak speciális segítségnyújtási és humanitárius áttelepítési programokat, amelyek olyan nőknek és lányoknak szólnak, akik nők elleni erőszak vagy emberkereskedelem – többek között szexuális kizsákmányolást célzó emberkereskedelem – áldozatai vagy veszélyének vannak kitéve.

65. A Miniszteri Bizottság arra bátorítja a tagállamokat, hogy hozzanak létre és hajtsanak végre hatékony, határokon átnyúló védelmi mechanizmusokat a nők elleni erőszak és az emberkereskedelem – többek között szexuális kizsákmányolást célzó emberkereskedelem áldozatai számára.

V. Tartózkodás és beilleszkedés

Egészségügyi szolgáltatások

66. A hatóságoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az egészségügyi ellátás során figyelembe vegyék a migráns nők és lányok helyzetét és egyéni jellemzőit, valamint hogy az ellátás életkor- és nemfüggő legyen.

67. Minden migráns, menekült és menedékkérő nő és lány számára biztosítani kell az alapvető egészségügyi szolgáltatásokat, beleértve az alapellátást, a sürgős és azonnali ellátást, a palliatív ellátást és a kezelést vagy a közegészségügyi okból szükséges segítséget.

68. A tagállamoknak biztosítaniuk kell a területükön jogszerűen tartózkodó migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok számára, hogy ténylegesen hozzáférjenek minőségi, életkor- és nemfüggő egészségügyi szolgáltatásokhoz. Ennek ki kell terjednie különösen a mentális egészségre, a szexuális és reprodukció egészségügyi szolgáltatásokra és jogokra, a terhesség alatti és utáni egészségügyi szolgáltatásokra, valamint a nők elleni erőszak áldozatainak szóló szolgáltatásokra. A tagállamoknak törekedniük kell arra is, hogy a rendezetlen jogállású migráns nők és lányok számára ilyen szolgáltatásokat nyújtsanak.

69. Az alapvető egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés főszabály szerint nem függhet az idegenrendészeti hatóság engedélyétől vagy az érintett nőtől eltérő személytől. A kiskorú lányok kezelésének feltétele a szülő vagy a független gyám beleegyezése, minden esetben a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevételével.

70. A tagállamoknak a nyelvi, gazdasági és kulturális akadályok vagy fogyatékoság figyelembevételével biztosítaniuk kell, hogy a nők előzetes, szabad és kellő tájékoztatáson alapuló hozzájárulást adjanak minden orvosi beavatkozáshoz, hacsak jogszabály másként nem rendelkezik.

Szociális szolgáltatások, társadalombiztosítás és lakhatás

71. A nők és lányok szükségleteit kell elsődlegesen figyelembe venni a biztonságukkal és jólétükkel kapcsolatos minden döntésben, többek között a szociális szolgálatok által hozott és a társadalombiztosítással kapcsolatos döntésekben is.

72. A Miniszteri Bizottság arra bátorítja a tagállamokat, hogy gondoskodjanak arról, hogy a migrációs státuszt ne használják fel hátrányos megkülönböztetésre az országban jogszerűen tartózkodó migráns, menekült és menedékkérő nők lakhatási és szociális segélyezési rendszereihez való hozzáférése tekintetében.

Beilleszkedés és részvétel

73. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a területükön született minden gyermeket születése után azonnal anyakönyvezzék, és megszerezhessék az állampolgárságot.

74. A tagállamoknak – a továbbra is fennálló sztereotípiák és a polgári jogokhoz való hozzáférésben és a politikai döntéshozatalban való részvételben fennálló egyenlőtlenségek miatt, amelyek még súlyosabbak a migráns és menekült nők esetében – lépéseket kell tenniük annak biztosítására, hogy a szavazásra jogosult, valamint a helyi, regionális, országos vagy európai parlamenti választásokon választható migráns és menekült nők tisztában legyenek jogaikkal, és mindenfajta hátrányos megkülönböztetés nélkül részt vehessenek a választásokon.

75. A hatóságoknak ösztönözniük és támogatniuk kell azokat a kezdeményezéseket, amelyek célja a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok családjukon belül, közösségeikben és általában a társadalomban történő szerepvállalása, önbizalmuk és önrendelkezésük fejlesztése, valamint a nők és lányok társadalmi kontrolltól való védelme révén. Ez magában foglalhatja a helyi, kulturális vagy női egyesületekben, sportklubokban, ifjúsági klubokban és egyéb szervezetekben való részvételt.

76. Különösen a pozitív példaképek és az ígéretes integrációs gyakorlatok előmozdítása érdekében a migráns és menekült nőket és lányokat célzó állami és magán coaching, mentori és egyéb támogató programokat kell létrehozni és támogatni.

77. A migráns és menekült nőknek és lányoknak a befogadó közösségek társadalmához, gazdaságához és kultúrájához való hozzájárulását mint integrációjukat és szerepvállalásukat elősegítő módot kell kiemelni.

Oktatás

78. A hatóságoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a migráns, menekült és menedékkérő lányok az állampolgárokéval megegyező kötelező oktatásban részesüljenek, és – lehetőleg az általános oktatási struktúrákon belül, oktatás vagy nappali ellátás biztosítása révén – intézkedéseket kell hozniuk, hogy elérjék azokat, akik esetleg akadályozva vannak abban, hogy származási országukban tanulhassanak.

79. Adott esetben a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok számára hozzáférést kell biztosítani az illetékes szolgálatok által biztosított bármely továbbképzési vagy felsőoktatási, szakképzési, élethosszig tartó tanulási, átképzési és rehabilitációs lehetőséghez.

80. A Miniszteri Bizottság arra bátorítja a tagállamokat, hogy tegyenek lépéseket a migráns és menekült nők és lányok meglévő szakmai és tudományos képzéseinek, valamint a gyakorlati munkatapasztalatainak elismerése és érvényesítése érdekében, többek között olyan kezdeményezések révén, mint az Európa Tanács menekülteknek szóló európai képesítési útlevele.

81. Felismerve, hogy elengedhetetlen a fogadó ország nyelvén való kommunikáció képessége, a tagállamoknak biztosítaniuk kell a megfelelő óraszámú, minőségi nyelvi képzéshez és integrációs programokhoz való hozzáférést a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok számára, hogy elősegítsék szerepvállalásukat és védelmüket. A befogadó országba érkezésüket követően a lehető leghamarabb a szükségleteiknek megfelelő írás-olvasás, számolás és digitális készségekre vonatkozó tanfolyamokat is biztosítani kell számukra.

82. A rendezetlen jogállású migránsok esetében a 79., 80. és 81. bekezdésben említett programokhoz és intézkedésekhez való hozzáférés a jogosultságot szabályozó belső jogszabályi előírások függvénye.

Foglalkoztatás és gazdasági szerepvállalás

83. A tagállamoknak intézkedéseket kell hozniuk a hátrányos megkülönböztetés megelőzésére, és a migrációs folyamat korai szakaszától kezdve elő kell mozdítaniuk az országban jogszerűen tartózkodó migráns és menekült nők munkához való hozzájutását.

84. A tagállamoknak meg kell felelniük az 1951. évi egyezményben a menekült nők és lányok munkához való jogával és önálló vállalkozási tevékenységével kapcsolatban vállalt kötelezettségeknek, és mérlegelniük kell a munkavállalás akadályainak olyan migráns nők és lányok esetében történő felszámolását, akik egy bizonyos ideig már az ország területén tartózkodtak.

85. A tagállamoknak az olyan migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok esetében, akik a tagállamok belső joga értelmében munkát vállalhatnak, tisztességes és méltó munkakörülményeket kell biztosítaniuk, beleértve az alábbiakat:

- 85.1. intézkedések meghozatala munkakörülményeik szabályozására és javítására, valamint a munkaerő-kizsákmányolás és a hátrányos megkülönböztetés minden formájának, többek között a többszörös és egymást keresztező eseteknek a felszámolására;
- 85.2. az önfoglalkoztatás és vállalkozói tevékenység révén történő munkaerőpiacra jutásuk támogatása azáltal, hogy a belföldi munkavállalókéval egyező lehetőségeket biztosítanak számukra a szakképzésre, az egész életen át tartó tanulásra, a mikrohitel-

konstrukciókra, az induló hitelekre és a vállalkozásfejlesztésre, valamint támogatják az önkéntességet, szakmai gyakorlatot, tanulószerveződéses gyakorlati képzéseket és munkaközvetítési programokat;

85.3. a munkaerőpiachoz való hozzáférés megkönnyítése olyan lépések megtétele révén, amelyek biztosítják a munka és a magánélet egyensúlyát szolgáló intézkedésekhez, többek között a gondozási szabadsághoz, és lehetőség szerint rugalmas munkafeltételekhez való hozzáférést, valamint a gyermekgondozási létesítményekhez való hozzáférésnek és azok igénybevételének a belföldi munkavállalókkal egyenlő feltételek mellett történő biztosítását.

86. A tagállamoknak végre kell hajtaniuk a háztartási alkalmazottként dolgozó migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok hátrányos megkülönböztetés, kizsákmányolás és visszaélés elleni védelmét célzó nemzeti és nemzetközi normák rendelkezéseit.

87. A Miniszteri Bizottság arra bátorítja a tagállamokat, hogy a migráns, menekült és menedékkérő nők számára hozzáférést biztosítsanak a pénzügyi szolgáltatásokhoz és az alapvető pénzügyi ismeretekre vonatkozó képzéshez, hogy megtakarítási és hitellehetőségeket használhassanak, valamint hatékonyabban ellenőrizhessék és kezelhessék a jövedelmüket, ezáltal megerősödjön a szerepvállalásuk.

Tartózkodási engedélyek

88. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a családi kapcsolat alapján tartózkodási engedélyt szerző migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok önállóan jogosultak legyenek szociális, gazdasági és munkával kapcsolatos jogokra és ellátásokra.

89. A tagállamoknak meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy az erőszak áldozatául esett migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok – akiknek tartózkodási joga a belső jog által elismert házastárs vagy élettárs tartózkodási jogától függ – a házasság felbontása vagy az élettársi viszony megszűnése és különösen nehéz körülmények esetén kérelmükre önálló tartózkodási engedélyt kapjanak, függetlenül attól, hogy meddig tartott a házasság vagy az élettársi kapcsolat. Az ilyen önálló tartózkodási engedélyek megadásának feltételeit és időtartamát a belső jog határozza meg. A migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok figyelmét fel kell hívni erre.

90. A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a nők elleni erőszak – többek között emberkereskedelem – áldozatává vált migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok megújítható tartózkodási engedélyt kapjanak, amennyiben az illetékes

hatóság úgy ítéli meg, hogy tartózkodásuk egyéni körülményeik miatt szükséges, és/vagy ha az illetékes hatóság úgy ítéli meg, hogy tartózkodásuk nyomozásban vagy büntetőeljárásban való együttműködésük céljából szükséges.

91. A tartózkodási engedély megadásával kapcsolatos bizonyítási kritériumoknak és küszöbnek reálisnak kell lennie, és figyelembe kell vennie a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok egyéni körülményeit. Az illetékes hatóságok alkalmazottjait e tekintetben megfelelő képzésben kell részesíteni.

92. A tagállamoknak a kényszerházasság olyan áldozatai esetében, akiket házasságkötés céljából egy másik országba vittek be, és akik ennek következtében elvesztették tartózkodási jogukat a szokásos tartózkodási helyük szerinti országban, elő kell segíteniük a korábbi tartózkodási jog visszaszerezhetőségét. Ez adott esetben azokra is vonatkozik, akik elvesztették állampolgárságukat.

93. A Miniszteri Bizottság arra bátorítja a tagállamokat, hogy gondoskodjanak az önálló tartózkodás biztonságáról az országban huzamosabb ideig tartózkodó migráns és menekült nők és lányok, köztük a hontalan nők és lányok esetében. A tartózkodás biztonságát különösen a nők elleni erőszak olyan áldozatai esetében kell biztosítani, akiknek gyermekei a fogadó ország állampolgárai, akkor is, ha az elválasztási/családjogi eljárás során elveszítik gyermekeik felügyeleti jogát.

94. A Miniszteri Bizottság arra bátorítja a tagállamokat, hogy biztosítsanak lehetőséget a honosításra, és hozzanak intézkedéseket annak biztosítására, hogy a migráns és menekült nők és lányok e tekintetben ne ütközzenek nemi vonatkozású akadályokba.

Családegyesítés

95. Felismerve, hogy a családegyesítés egyrészt biztonságos módja lehet a migráns és menekült nők és lányok biztonsága biztosításának, másrészt védelmi szempontnak minősülhet a fogadó országban, a tagállamoknak – az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény és a releváns nemzetközi jog szerinti kötelezettségekkel összhangban – biztosítaniuk kell a családegyesítéshez való jogot a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok számára. E tekintetben a tagállamoknak

95.1. gondoskodniuk kell arról, hogy a nők és a lányok tisztában legyenek a családegyesítéssel kapcsolatos jogaikkal, és e jogok érvényesítése céljából jogi tanácsot és segítséget kapjanak;

95.2. az utazásuk során a szüleiktől elválasztott migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok családegyesítésének lehetővé tétele

céljából meg kell fontolniuk a menedéjog iránti kérelmek elfogadását vagy az azok áttételére irányuló kérelmeket;

- 95.3. belső joguk keretében törekedniük kell arra, hogy törvényes utat biztosítsanak a területükön jogszerűen tartózkodó migráns nők és lányok családi életének tiszteletben tartására, különösen azáltal, hogy lehetővé teszik a közvetlen és eltartott családtagoknak, hogy e személyekkel együtt vándoroljanak, vagy csatlakozzanak hozzájuk a fogadó országban.

Fogva tartás

96. A tagállamoknak a szabadságelvonás minden formája tekintetében életkoron és nemén alapuló megközelítést kell alkalmazniuk, amelynek keretében figyelembe veszik a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok egyéni körülményeit és jellemzőit. A tagállamoknak a következő szolgáltatásokat is nyújtaniuk kell a szabadságuktól megfosztott migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok számára:

- 96.1. hozzáférés a jogaikkal kapcsolatos tájékoztatáshoz, és adott esetben a jogi segítségnyújtásra és a jogi tanácsadásra vonatkozó tájékoztatáshoz, az e függelék 14. pontjában meghatározottak szerint;
- 96.2. a bűnüldözési intézkedések, valamint a hatékony bejelentési és panasztételi mechanizmusok igénybevételének lehetősége, beleértve a panaszok rendőrséghez történő eljuttatását és rendőrség általi kivizsgálását, valamint adott esetben a jogsegélyben való részesülést;
- 96.3. hozzáférés egészségügyi szolgáltatásokhoz, telefonos segélyvonalakhoz, valamint megfelelő traumakezelő és tanácsadó létesítményekhez;
- 96.4. női alkalmazottak a határőrök, bevándorlási és egyéb rendőrségi tisztviselők vagy felügyelők, valamint a szociális munkások és lehetőség szerint a tolmácsok körében;
- 96.5. telefonhoz és/vagy internethez való hozzáférés a hozzátartozóknak vagy más feleknek a szabadságelvonásról való tájékoztatása céljából, valamint konzuli segítségnyújtáshoz való hozzáférést;
- 96.6. a külvilággal való érdemi kapcsolat fenntartásának lehetősége, beleértve a látogatásokat, a telefonhoz, mobiltelefonhoz vagy az internethez való rendszeres hozzáférést is.

97. A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a szabadságelvonás helyei, köztük az idegenrendészeti fogdák is rendszeres független megfigyelés alatt álljanak.

98. Abban az esetben, ha a bevándorlási jogszabályok értelmében idegenrendészeti őrizetnek van helye, amire csak a legvégső esetben kerülhet sor, a családokat nem szabad szétválasztani, és a nők és lányok számára a fogdákból külön biztonságos zónákat kell kialakítani, ahol a magánéletük védelme biztosított, és amelyek megfelelnek sajátos szükségleteiknek. A kísérő nélküli vagy a szüleiktől elválasztott lányok főszabályként nem vehetők őrizetbe.

99. Az idegenrendészeti őrizet hatékony alternatíváit minden esetben biztosítani kell az olyan migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok számára, akik kényszerűen vagy nők elleni erőszak – többek között emberkereskedelem – áldozataivá váltak, valamint a terhes és szoptató nők, az idősebb nők és a fogyatékkal élő nők számára.

100. A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az idegenrendészeti fogdákból az életkörülmények megfeleljenek legalább az e függelék 46–52. pontjában felsoroltaknak (Tranzit- és befogadólétesítmények).

101. Az idegenrendészeti őrizetbe vett migráns, menekült és menedékkérő nőket és lányokat lehetőleg kifejezetten erre a célra kialakított központokban kell elhelyezni. A helyiségek kialakításánál és elrendezésénél ügyelni kell arra, hogy az ne keltse börtönszerű környezet benyomását. Gondoskodni kell arról, hogy az idegenrendészeti központon belül a lehető legkevésbé legyen korlátozva a migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok szabad mozgása.

102. Az idegenrendészeti fogdában lévő migráns, menekült és menedékkérő nők és lányok számára megfelelő tevékenységeket kell kínálni, és főszabály szerint biztosítani kell, hogy akár egész nap szabadtéren lehessenek.

VI. Visszaküldés

103. Az önkéntes visszatérést kell előnyben részesíteni. A visszatérést – a visszaküldés tilalmának elvével összhangban – minden esetben biztonságosan és méltósággal kell végrehajtani. A tagállamoknak ezért gondoskodniuk kell arról, hogy a migráns és menedékkérő nőket és lányokat ne küldjék vissza vagy utasítsák ki olyan országba, ahol életük veszélyben lenne, vagy ahol kényszerűen, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek vethetik alá őket, beleértve azokat a cselekményeket is, amelyek aránytalanul nagy mértékben érintenek nőket és lányokat, vagy női, illetve lányi minőségük miatt irányulnak rájuk.

104. A visszatéréssel kapcsolatban – a nemzetközi joggal és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatával összhangban – kellő figyelmet kell fordítani a releváns emberi jogi kötelezettségekre, különösen a családi élethez való jogra, valamint az érintett személy kiszolgáltatott helyzetére, különösen egészségi állapotára, beleértve például a terhességet. A lányok visszaérésével kapcsolatban a gyermek mindenek felett álló érdekét kell elsődleges szempontnak tekinteni.

105. Felismerve azokat a különleges nehézségeket, amelyekkel a nők elleni erőszak – többek között emberkereskedelem – áldozatai szembesülnek nemzetközi védelem iránti igényük indokainak teljes körű nyilvánosságra hozatala során, a tagállamoknak a visszaküldés kockázatának minimalizálása érdekében biztonságos, bizalmas és áldozatközpontú eljárásokat kell bevezetniük.

106. A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a gyorsított és nem felfüggeszthető eljárásokat – különösen a nők elleni erőszakra, többek között emberkereskedelemre utaló jelek fennállása esetén – ne folytassák le a nemzetközi védelem iránti igények egyedi felmérésének befejezését megelőzően.

107. A tagállamoknak biztosítaniuk kell a belső jog által elismert házastárs vagy élettárs, rokon vagy más családtag által eltartott migráns nőkre vonatkozó kiutasítási intézkedések felfüggesztésének lehetőségét annak érdekében, hogy azok önálló tartózkodási engedélyt kérhessenek.

108. Amennyiben az adott hatóság azt szükségesnek tartja, a visszatérést fenntartható reintegrációs és segítségnyújtási intézkedéseknek kell kíséreniük a visszatérés helye szerinti tagállamban. A visszatérés helye szerinti tagállamnak konkrétan meg kell tennie a megszerzett oklevél vagy képzés elismerésének lehetővé tételéhez szükséges intézkedés

